

Raskaan polttoöljyn hintaindeksi RPHI

Tilastokeskus on laatinut lokakuun 1993 tiedoista lähtien seuraavia Energiafoorumi ry:n energiatilastoja

- Polttoaineen hintatekijä h
- Polttoaineen hintatekijä RP ja
- Raskaan polttoöljyn hintaindeksi RPHI.

Tätä aiemmin Energiataloudellinen yhdistys laati kyseisiä energiaindeksejä. Polttoaineen hintatekijä RP:n laadinta lopetettiin vuoden 1997 lopussa.

Indeksin määritelmä

Ennen vuotta 1995 RPHI kuvasi raskaan polttoöljyn määrillä ja lämpöarvoilla painotettua keskihintaa. Vuodesta 1995 lähtien RPHI on kuvannut Suomessa myydyin vähärikkisen raskaan polttoöljyn määrillä painotetun keskihinnan kehitystä. Aikasarjat on laadittu toukokuusta 1992 lähtien. Tästä ajankohdasta alkaen on saatavissa ensimmäinen RPHI:n verollinen ja veroton yhden kuukauden indeksi.

Indeksin perusajankohta on syyskuu 1988, jolloin RPHI = 100.

Indeksiä lasketaan neljällä eri hintakäsitteellä: vähärikkisen raskaan polttoöljyn keskihinta

- sisältäen arvonlisäveron, polttoaineverot ja muut julkiset maksut
- sisältäen polttoaineverot ja muut julkiset maksut pl. arvonlisävero
- sisältäen arvonlisäveron pl. polttoaineverot ja muut julkiset maksut
- verottomana eli ilman arvonlisäveroa, polttoaineveroa ja muita julkisia maksuja.

RPHI:stä laaditaan yhden, kolmen, kuuden ja kahdentoista kuukauden indeksit. Kolmen, kuuden ja kahdentoista kuukauden indeksit ovat ostomäärillä painotettuja keskiarvoja, jotka laaditaan yhden kuukauden indeksien avulla.

Indeksin laadinta

Tiedot kysytään kotimaisilta ostajilta

RPHI:n laadinta perustuu otokseen, johon kuuluu suuria ja keskisuuria raskaan polttoöljyn ostajia. Otoksessa mukana olevat yritykset ovat energiantuottajia tai teollisuusyrityksiä. Otos on alun perin laadittu Energiafoorumi ry:n polttoaineindeksityöryhmässä vuonna 1994, jolloin RPHI:n laadintaa uudistettiin. Tilastokeskus on myöhemmin uudistanut otosta. Viimeisin otospäivitys tehtiin vuonna 2010.

Otos pyrkii kuvaamaan mahdollisimman edustavasti Suomessa myytävän vähärikkisen raskaan polttoöljyn keskimääräisen hinnan kehitystä suurten ja keskisuurten ostajien näkökulmasta.

Raskaan polttoöljyn ostajilta tiedustellaan tilastointikuukauden aikana toimitetun vähärikkisen raskaan polttoöljyn ($S < 1\%$) määrä tonneina ja hinta eu-

roina per tonni. Hinta kuvaa hankintakustannusta eli se sisältää alennukset, kuljetus- ja muut kustannukset sekä kaikki verot ja muut julkiset maksut.

Laskenta

RPHI lasketaan seuraavasti. Ensin muodostetaan tilastointikuukauden keskihinta

$$P_t = \frac{\sum_{i=1}^n p_{it} q_{it}}{\sum_{i=1}^n q_{it}}, \text{ jossa } p \text{ on hinta, } q \text{ on määrä ja } t \text{ viittaa ajankohtaan.}$$

Yhden kuukauden indeksi saadaan tämän jälkeen

$$I_{1,t} = \frac{P_t}{P_0}.$$

Kolmen, kuuden ja kahdentoista kuukauden indeksit lasketaan kuukausi-indeksien määrillä painotettuina keskiarvoina

$$I_{k,t} = \frac{\sum_{i=1}^k I_{1,t-i+1} Q_{t-i+1}}{\sum_{i=1}^k Q_{t-i+1}}, \text{ jossa } I_{1,t} \text{ on yhden kuukauden indeksi ajanhetkellä } t,$$

Q_t on vastaavan kuukauden määrätieto ja i käy yhdestä kolmeen, kuuteen tai kahteentoista indeksistä riippuen.

Kaikki indeksit, so. verolliset ja verottomat, lasketaan samalla tavalla, vain hintakäsitteessä on eroa.